

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz-Yeterliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*

Gözde Çava Kuru¹ & Süleyman Can²

Özet: Eğitim-öğretim faaliyetlerinin etkin ve verimli bir şekilde planlamasında, uygulamasında sınıf öğretmen adaylarına büyük görev ve sorumluluk düşmektedir. Bu görev ve sorumlulukları yerine getirebilmesi için sınıf öğretmeni adaylarının yüksek akademik öz-yeterlik inancına sahip olması gerekmektedir. Bundan dolayı öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinin artırılmasına yönelik çalışmalar önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı Türkiye'deki Sınıf Öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik durumlarını çeşitli değişkenlere göre belirlemektir. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) Türkiye İstatistiki Bölge Birimlerine dayalı olarak belirlenen 22 üniversiteden Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 1298 4. sınıf sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmada Owen ve Froman (1988) tarafından geliştirilen Ekici (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan 33 maddelik 'Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği' kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 20 istatistik programından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik düzeylerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik düzeylerinin akademik not ortalama, cinsiyet, lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumu değişkenleri açısından anlamlı farklılık taşıdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni adayı, öğretmen adayı, akademik öz-yeterlik, öz-yeterlik

Geliş Tarihi: 15.06.2019 – **Kabul Tarihi:** 29.02.2020 – **Yayın Tarihi:** 17.03.2020

DOI: 10.29329/mjer.2020.234.21

The Investigation of the Academic Self-Efficacy of Pre-Service Primary School Teachers regarding Several Variables

Abstract: In the planning and implementation of educational activities in an efficient and efficient way, the role of pre-service primary school teachers are very important. To fulfill this duty, pre-service primary school teachers should have a high level of academic self-efficacy. Therefore, the research studies aiming to increase the academic self-efficacy of pre-service teachers are important. For these reasons, the aim of this study is to

---

* Bu çalışma 1. yazar tarafından 2. yazarın danışmanlığında gerçekleştirilen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ **Gözde Çava Kuru**, Primary Teacher, Ministry of Education, ORCID: 0000-0002-8539-4330

² **Süleyman Can**, Assoc. Prof. Dr., Department of Primary Education, Faculty of Education, Mugla University

Correspondence: scan@mu.edu.tr

determine the pre-service primary school teachers' level of academic self-efficacy regarding several variables. The survey method was benefitted in the research study. The sampling of the study was consisted of 1298 senior pre-service primary school teachers studying at Primary School Teacher Department of 22 different university. They were determined based on Turkey Statistical Regional Units of Turkey Statistical Institute. The simple random sampling method was used. The 33-item 'Academic Self-Efficacy Scale' which was developed by Owen and Froman (1988) and adapted to Turkish by Ekici (2012) was used in the study. In the analysis of the data, SPSS 20 was benefitted. As a result of the research, it was found that the academic self-efficacy levels of the pre-service primary school teachers were moderate. In addition, it was determined that the academic self-efficacy levels of the pre-service primary school teachers differed significantly regarding academic grade-point average, gender, and satisfaction with the department of undergraduate education.

Keywords: Pre-service primary school teacher, pre-service teacher, academical self-efficacy, self-efficacy.

GİRİŞ

Ulusların bilimsel olarak kalkınmasında, teknolojik olarak ilerlemesinde, ülke kaynakların daha etkili ve plânlı bir şekilde değerlendirilmesinde eğitim en önemli bir etkidir. Eğitimin ilerlemesi, başarılı olması ve kaliteli dönütler elde edilmesi öğretmene bağlıdır (Çapa ve Çil, 2000; Semerci, Semerci, Eliüşük ve Kartal, 2012). Özellikle sınıf öğretmenleri öğretmenlik branşları arasında zorunlu eğitimin ilk kademesi olması ve gelecek kademeler için temel teşkil etmesi nedeyle oldukça önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir.

Bir sınıf öğretmeni çocuğun bilişsel, duyuşsal, psikomotor ve sosyal becerileri yönünden bir bütün olarak gelişmesine katkıda bulunur. Bu bakımdan, öğretmenin eğitim-öğretim faaliyetlerini etkin bir şekilde planlaması, uygulaması, karşılaştığı problemlerle mücadele etme çabası, eleştirel düşünme becerisi öğretmen adaylarının niteliğine bağlıdır (Doğan ve Çoban, 2009; Terzi ve Tezci, 2007). Öğretmen adaylarının bu niteliklerini gerçekleştirebilmesinde kendilerine olan öz yeterlik inancı önemlidir. Bandura (1997) öz-yeterliği, bireyin belirlenmiş olan eylemleri yapmak veya bazı işleri başarmak için yeteneklerine ilişkin duydukları güven durumu olarak tanımlamaktadır. Bireyin belli performans başarmak için eylemleri planlayıp organize ederek istenen başarı seviyesine ulaşım ulaşmayacağına dair kendisine olan algısıdır.

Bireyin yaşantıları, doğal yaşantılar, sözel ikna ve psikolojik deneyimler öz-yeterlik inançlarını şekillendiren bilgi kaynaklarıdır (Azar, 2010; Bandura, 1977; Kiremit, 2006). Bu kaynaklar ayrıntılı olarak açıklanacak olursa;

1. Bireyin Yaşantıları: Bireyin geçmiş yaşantılarını değerlendirmesi sonucunda elde ettiği bilgidir. En etkili bilgi kaynağıdır. Değerlendirme sonucunda başarılı olunduğuna kanaat getirilmesi öz-yeterliği artırır.

2. Dolaylı Yaşantılar: Bireyin özyeterlik inancının şekillenmesinde diğer bireylerin yaşantılarından elde ettikleri sonuçların değerlendirilmesi de önemlidir. Gözlenen modelin Başarılı olması kişinin kendi öz-yeterliğini arttırır.

3. Sözel İkna: Bireyin gerekli eylemleri yapacak yeteneğe sahip olduklarını sözlü olarak ifade etmesidir. Sözel iknada, kişinin başarılı olacağına ilişkin teşvik edilmesi bireyi başarıya yöneltir.

4. Psikolojik Deneyimler: Duygusal ifadeler (endişe, stres, tahrik gibi) öz-yeterlik inançlarını etkileyen bilgi kaynaklarıdır. Psikolojik durumunu olumsuz etkileyen ruh halleri öz-yeterlik algısını azaltırken olumlu etkileyen ruh halleri ise öz-yeterlik algısını arttırır.

Bu kaynaklardan elde edilen bilgilere bağlı olarak çeşitli öz yeterlik algıları tanımlanmıştır. Bunların birisi de akademik öz yeterliktir. Akademik öz-yeterlik, öğrencinin kendisine veriilen akademik bir görevi başarıyla tamamlayabilmesine ilişkin inancıdır (Solberg ve ark. 1993; Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007; Zimmerman, 1995).

Literatürde akademik özyeterliği inceleyen çeşitli branşlarda öğretmen ve öğretmen adayları üzerine gerçeleştirilmiş araştırmalar bulunmaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik özyeterliklerini inceleyen araştırmalar da mevcuttur (Ağırman ve Erçoşkun, 2018; Bahar 2019; Fırat-Durdukoca, 2010; Oğuz, 2012; Palavan ve Açar, 2016; Saracaloğlu, Aldan-Karademir, Dursun, Altın ve Üstündağ, 2017). Fakat öz-yeterlik kavramı birçoğ değişken üzerinden incelenmektedir. Bu araştırmada ele alınan değişkenler not ortalaması, cinsiyet ve alan memnuniyetidir. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarının belirlenmesi ve çeşitli değişkenler aısından incelenmesi; akademik öz-yeterliğe etkileyen faktörlerin tespit edilmesini ve olumsuz etkileyen değişkenlere yönelik çözümlerinin araştırılmasına katkı sağlayacaktır. Buradan hareketle bu araştırmanın problemi sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik durumlarını ortaya çıkarmaktır. Bu doğrultuda araştırma problemi “Türkiye’deki sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik durumları çeşitli değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde dir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Türkiye’deki Sınıf Öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik durumlarını belirlemektir. Bu doğrultuda akademik öz-yeterlik ile akademik not ortalaması, cinsiyet, lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumu arasında bir farklılık olup olmadığının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Bu bağlamda araştırmada řu alt problemlere cevap arayacaktır:

1. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik düzeyleri nedir?
2. Sınıf öğretmeni adaylarının;
  - 2.1 Akademik not ortalamasına göre akademik öz-yeterlikleri,
  - 2.2 Cinsiyete göre akademik öz-yeterlikleri,

2.3 Lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma düzeyine göre akademik öz-yeterlikleri anlamlı farklılık taşıyor mu?

YÖNTEM

Türkiye'deki Sınıf Öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik durumlarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Karasar'a (2012) göre tarama modeli; çok sayıda denekten oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile ondan alınacak bir grup ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye İstatistik Bölge Birimlerinin (TÜİK) sınıflandırmasında tespit edilen bölgelerde yer alan ve bu bölgelerden belirlenen devlet üniversitesi bünyesinde bulunan Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 4.sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklem seçim yöntemi olarak basit seçkisiz örnekleme tercih edilmiştir. Örneklem grubunu 12 bölgede yer alan 22 üniversitedeki 1298 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır.

Örnekleme oluşturan üniversiteler ve sınıf öğretmen adayların sayıları 'Tablo 1' de gösterilmiştir.

Tablo 1. Örneklemi Oluşturan Üniversiteler ve Sınıf Öğretmen Adayların Sayıları

Örneklem Bölgesi	Üniversite	N	%
İstanbul	Marmara Üniversitesi	92	7.1
Batı Marmara	Trakya Üniversitesi	73	5.6
	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	78	6.0
Ege	Afyon Kocatepe Üniversitesi	62	4.8
	Dokuz Eylül Üniversitesi	56	4.3
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	73	5.6
Doğu Marmara	Anadolu Üniversitesi	40	3.1
Batı Anadolu	Gazi Üniversitesi	87	6.7
	Necmettin Erbakan Üniversitesi	46	3.5
Akdeniz	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	75	5.8
	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	50	3.9
Orta Anadolu	Ahi Evran Üniversitesi	40	3.1
	Erciyes Üniversitesi	46	3.5
Batı Karadeniz	Amasya Üniversitesi	76	5.9
	Bartın Üniversitesi	26	2.0
	Kastamonu Üniversitesi	46	3.5
Doğu Karadeniz	Giresun Üniversitesi	116	8.9
Kuzeydoğu Anadolu	Atatürk Üniversitesi	66	5.1
	Kafkas Üniversitesi	33	2.5
Ortadoğu Anadolu	Fırat Üniversitesi	48	3.7
Güneydoğu Anadolu	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	42	3.2
	Harran Üniversitesi	27	2.1

Tablo 1'de görüldüğü üzere araştırmanın örneklem grubunu 12 bölgede yer alan 22 üniversite oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 1298 sınıf öğretmeni adayının örneklem bölgelerine göre dağılımı incelendiğinde; 92'si (%7.1) İstanbul, 151'i (%11.6) Batı Marmara, 191'i (%14.7) Ege, 40'ı

(%3.1) Doğu Marmara, 133'ü (%10.2) Batı Anadolu, 125'i (%9.7) Akdeniz, 86'sı (%6.6) Orta Anadolu, 148'i (%11.4) Batı Karadeniz, 116'sı (%8.9) Doğu Karadeniz, 99'u (%7.6) Kuzeydoğu Anadolu, 48'i (%3.7) Ortadoğu Anadolu ve 69'u (%5.3) Güneydoğu Anadolu bölgesinden katılmıştır.

Örnekleme ait bazı demografik özellikler 'Tablo 2' de gösterilmiştir.

Tablo 2. Örnekleme Ait Demografik Özellikler

Değişkenler	N	%
Cinsiyet		
Kadın	910	70,1
Erkek	388	29,9
Akademik Not Ortalaması		
2.00 ve altı	48	3,6
2.01 – 2.50	169	13,1
2.51-3.00	496	38,2
3.01-3.50	515	39,7
3.51 ve üzeri	70	5,4
Memnun Olma Durumu		
Memnunum	788	60,7
Kısmen Memnunum	356	27,4
Memnun Değilim	154	11,9

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde sınıf öğretmen adayların %70.1'nin (910) kadın, %29.9'nun erkek (388) olduğu görülmektedir. Akademik not ortalamalarına göre dağılımı incelendiğinde %3.6'sının (48) 2.00 ve altı, % 13.1'inin (169) 2.01-2.50, %38.2'sinin (496) 2.51-3.00, %39.7'sinin (515) 3.01-3.50, %5.4'ünün (70) 3.51 ve üzerinde akademik not ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının not ortalamalarının genelde iyi olduğunu (%45.1'i 3.01 ve üzeri nota sahip) söyleyebiliriz. Sınıf öğretmeni adaylarının lisans eğitiminden memnun olma durumuna göre dağılım incelendiğinde %60.7'sinin (788) memnun, % 27.4'ünün (356) kısmen memnun, %11.9'unun (154) memnun olmadığı görülmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının büyük çoğunluğunun lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olduklarını söylemekle birlikte bunun branş açısından ve geleceğimiz olan çocuklarımız adına sevindirici olduğunu söylemek mümkündür.

Veri Toplama Araçları

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterliklerini belirlemek amacıyla Owen ve Froman (1988) tarafından geliştirilen Ekici (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan “Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipinde 33 madde ve sosyal statü, bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Akademik öz-yeterlik ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .91 bulunmuştur.

Veri analizi

Veri toplama aracı olarak alınan kişisel bilgi formu ve Akademik Öz-Yeterlik Ölçeğinden elde edilen veriler araştırmanın amaçlarına uygun olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler incelenerek uygulanan 1500 veri toplama aracından uygun olmayan (sorularda boş bırakılanların olduğu veya türm işaretlemelerin tek bir cevaba yönelik yapıldığı) 202 tanesi çıkarılarak 1298 veri bilgisayar ortamına aktarılmıştır ve verilerin analizinde SPSS 20 istatistik paket programı kullanılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterliklerini belirlemek amacıyla betimsel analizler (frekans, yüzde, ortalama) kullanılmıştır. Akademik öz-yeterlik puanları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek amacıyla t-testi yapılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik puanları ile akademik not ortalama, lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) yapılmıştır. Tek yönlü varyans analizinde gruplar arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacıyla Scheffe testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın birinci alt problemi olan Sınıf Öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik düzeyleri nedir? Sorusuna cevap bulmak için gerçekleştirilen betimsel analiz sonucu tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Ölçeğe İlişkin Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri

	N	Ortalama	Standart sapma	Standart hata
Sosyal statü	1298	2.906	.675	.018
Bilişsel uygulamalar	1298	3.309	.612	.017
Teknik beceriler	1298	3.334	.777	.021
Akademik öz-yeterlik	1298	3.190	.580	.016

Tablo 3’e göre araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik ortalamaları 3.19 bulunmuş olup “Orta” düzeyde akademik öz-yeterliğe sahiptirler. Akademik öz-yeterliğin alt boyutlarının puan ortalamalarına bakıldığında sosyal statü boyutu 2.90, bilişsel uygulamalar boyutu 3.30, teknik beceriler boyutu 3.33 olarak bulunmuştur. Alt boyutlar incelendiğinde bütün boyutların “Orta” düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterliklerinin alt boyutları incelendiğinde teknik beceriler boyutunun puan ortalamasının daha yüksek olduğu, sosyal statü boyutunun ise puan ortalamasının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın ikinci alt problemi Sınıf öğretmeni adaylarının akademik not ortalamaya göre akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır? Sorusuna cevap bulmak için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği Puanlarının Akademik Not Ortalama Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları						
Puan	Grup	n	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	sd	KO	F	p	Fark
Sosyal statü	2.00 ve altı	48	2.72	.70	G.Arası	12.428	4	3.107	6.930	.000	4>2, 4>3
	2.01-2.50	169	2.78	.68	G.İçi	579.675	1293	.448			5>1,
	2.51-3.00	496	2.84	.66	Toplam	592.103	1297				5>2,
	3.01-3.50	515	2.98	.67							5>3
	3.51 ve üzeri	70	3.12	.59							
Bilişsel uygulamalar	2.00 ve altı	48	3.01	.64	G.Arası	45.650	4	11.412	33.453	.000	3>2
	2.01-2.50	169	3.03	.57	G.İçi	441.104	1293	.341			4>3
	2.51-3.00	496	3.19	.57	Toplam	486.754	1297				4>1, 4>2,
	3.01-3.50	515	3.49	.58							5>3
	3.51 ve üzeri	70	3.57	.59							5>1,5>2,
Teknik beceriler	2.00 ve altı	48	2.96	.89	G.Arası	28.585	4	7.146	12.232	.000	4>1
	2.01-2.50	169	3.11	.86	G.İçi	755.407	1293	.584			4>2
	2.51-3.00	496	3.27	.72	Toplam	783.992	1297				4>3
	3.01-3.50	515	3.48	.74							5>1
	3.51 ve üzeri	70	3.43	.77							
Akademik öz-yeterlik	2.00 ve altı	48	2.92	.61	G.Arası	30.914	4	7.728	24.649	.000	4>1
	2.01-2.50	169	2.96	.56	G.İçi	405.402	1293	.314			4>2
	2.51-3.00	496	3.10	.55	Toplam	436.316	1297				4>3
	3.01-3.50	515	3.34	.56							5>1, 5>2,
	3.51 ve üzeri	70	3.42	.55							5>3

*1 (2.00 ve altı), 2 (2.01-2.50), 3 (2.51-3.00), 4 (3.01-3.50), 5 (3.51 ve üzeri)

Tablo 4’de görüldüğü üzere, akademik öz-yeterlik puanlarının ve alt boyutlarının sınıf öğretmeni adaylarının akademik not ortalama değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya çıkarmak için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Bu analiz sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında sosyal statü puanlarında ($F=6.93$; $p<.05$), bilişsel uygulamalar ($F=33.45$; $p<.05$) ve teknik beceriler ($F=12.23$; $p<.05$) boyutlarında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının akademik ortalama değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu ortaya çıkmıştır ($F=24.64$; $p<.05$). Bu analizlerin sonucunda anlamlı farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için tamamlayıcı analizler yapılmıştır. Hangi tamamlayıcı post-hoc tekniğinin kullanılacağını karar vermek için varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların akademik öz-yeterlik ve alt boyutlarında homojen olduğu saptanmıştır ($p>.05$). Bu aşamadan sonra yapılan ortaya çıkan farklılaşmanın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Scheffe çoklu karşılaştırma analizi yapılmıştır. Sosyal statü boyutunda anlamlı farklılık 3.01-3.50 ortalama ile 2.01-2.50 ortalama, 2.51-3.00 ortalama arasında 3.01-3.50 ortalama lehine ortaya çıkmıştır. 3.51 ve üzeri ortalama ile 2.00- altı ortalama, 2.01-2.50 ortalama ve

2.51-3.00 ortalama arasında 3.51 ve üzeri ortalama lehine ortaya çıkmıştır. Bilişsel uygulamalar boyutunda anlamlı farklılık 2.51-3.00 ortalama ile 2.01-2.50 ortalama arasında 2.51-3.00 ortalama lehine ortaya çıkmıştır. 3.01- 3.50 ortalama ile 2.00- altı ortalama, 2.01-2.50 ortalama ve 2.51-3.00 ortalama arasında 3.01- 3.50 ortalama lehine ortaya çıkmıştır. 3.51 ve üzeri ortalama ile 2.00- altı ortalama, 2.01-2.50 ortalama ve 2.51-3.00 ortalama arasında 3.51 ve üzeri ortalama lehine ortaya çıkmıştır. Teknik beceriler boyutunda anlamlı farklılık 3.01-3.50 ortalama ile 2.00 ve altı ortalama, 2.01-2.50 ortalama ve 2.51-3.00 ortalama arasında 3.01-3.50 ortalama lehine aynı zamanda 3.51 ve üzeri ile 2.00- ve altı ortalama arasında 3.51 ve üzeri lehine ortaya çıkmıştır. Akademik öz-yeterlik ile ailelerin yaşadığı bölge arasında anlamlı farklılık 3.01- 3.50 ortalama ile 2.00- altı ortalama, 2.01-2.50 ortalama ve 2.51-3.00 ortalama arasında 3.01- 3.50 ortalama lehine aynı zamanda 3.51 ve üzeri ortalama ile 2.00- altı ortalama, 2.01-2.50 ortalama ve 2.51-3.00 ortalama arasında 3.51 ve üzeri ortalama lehine ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt probleminde “Sınıf Öğretmeni adaylarının cinsiyete göre akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 5’de sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 5. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	$Sh_{\bar{x}}$	t-testi		
						t	sd	p
Sosyal statü	Kadın	910	2.898	.670	.022	-.667	1296	.505
	Erkek	388	2.925	.687	.034			
Bilişsel uygulamalar	Kadın	910	3.371	.612	.020	5.730	1296	.000
	Erkek	388	3.161	.588	.029			
Teknik beceriler	Kadın	910	3.369	.769	.025	2.474	1296	.014
	Erkek	388	3.252	.791	.040			
Akademik öz-yeterlik	Kadın	910	3.228	.577	.019	3.625	1296	.000
	Erkek	388	3.101	.575	.029			

Tablo 5’de görüldüğü üzere, akademik öz-yeterlik ölçeği ve alt boyutlarının ortalama puanlarının, sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda gruplar arasında farklılaşma anlamlı bulunmuştur ($t=3.625$; $p<.05$). Bu anlamlı farklılık kadın sınıf öğretmeni adayları lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet değişkeni ile akademik öz-yeterlik ölçeğinin, bilişsel uygulamalar boyutu ($t=5.730$; $p<.05$) ve teknik beceriler boyutu ($t=2.474$; $p<.05$) arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu, sosyal statü boyutu ($t=-.667$; $p>.05$) arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı ortaya çıkmıştır. Bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler boyutunda cinsiyet faktörüne bağlı olarak ortaya çıkan farklılaşmanın kadın sınıf öğretmen adayları lehine olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın dördüncü alt probleminde “Sınıf Öğretmeni adaylarının lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumuna göre akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 6’da sınıf öğretmeni adaylarının lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumu değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları yer almaktadır.

Tablo 6. Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Bölümünden Memnun Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları						
Puan	Grup	n	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	sd	KO	F	<i>p</i>	Fark
Sosyal statü	Evet	788	2.969	.662	G.Arası	8.062	2	4.031			
	Hayır	154	2.789	.677	G.İçi	584.041	1295	.451	8.938	.000	3>1 3>2
	Kısmen	356	2.818	.688	Toplam	592.103	1297				
Bilişsel uygulamalar	Evet	788	3.409	.591	G.Arası	23.440	2	11.720			
	Hayır	154	3.034	.652	G.İçi	463.315	1295	.358	32.758	.000	3>1 3>2 2>1
	Kısmen	356	3.204	.587	Toplam	486.754	1297				
Teknik beceriler	Evet	788	3.412	.765	G.Arası	16.493	2	8.247			
	Hayır	154	3.076	.837	G.İçi	767.499	1295	.593	13.914	.000	3>1 3>2 2>1
	Kısmen	356	3.271	.748	Toplam	783.992	1297				
Akademik öz-yeterlik	Evet	788	3.276	.564	G.Arası	16.868	2	8.434			
	Hayır	154	2.965	.597	G.İçi	419.448	1295	.324	26.039	.000	3>1 3>2
	Kısmen	356	3.095	.566	Toplam	436.316	1297				

*1 (Hayır), 2 (Kısmen), 3 (Evet)

Tablo 6’da görüldüğü üzere, akademik öz-yeterlik puanlarının sınıf öğretmeni adaylarının bölümünden memnun olma durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda sosyal statü (F=8.938; *p*<.05), bilişsel uygulamalar (F=32.758; *p*<.05) ve teknik beceriler (F=13.914; *p*<.05) boyutlarında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu ortaya çıkmıştır (F=26.039; *p*<.05). Bu analizlerin sonucunda anlamlı farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için tamamlayıcı analizler yapılmıştır. Hangi tamamlayıcı post-hoc tekniğinin

kullanılacağını karar vermek için varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların akademik öz-yeterlik ve alt boyutlarında homojen olduğu saptanmıştır ($p>.05$). Bu aşamadan sonra yapılan ortaya çıkan farklılaşmanın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Scheffe çoklu karşılaştırma analizi yapılmıştır. Sosyal statüler boyutunda memnun olan ile memnun olmayan ve kısmen memnun olan arasında memnun olan lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bilişsel uygulamalar boyutunda memnun olan ile memnun olmayan ve kısmen memnun olan arasında memnun olan lehine aynı zamanda kısmen memnun olan ile memnun olmayan arasında kısmen memnun olan lehine farklılaşma bulunmuştur. Teknik beceriler boyutunda memnun olan ile memnun olmayan ve kısmen memnun olan arasında memnun olan lehine aynı zamanda kısmen memnun olan ile memnun olmayan arasında kısmen memnun olan lehine farklılaşma çıkmıştır. Akademik öz-yeterlikte ise memnun olan ile memnun olmayan ve kısmen memnun olan arasında memnun olan lehine farklılaşma çıkmıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik ortalamaları 3.19 olarak tespit edilmiştir. Buradan hareketle ‘orta’ düzeyde akademik öz-yeterliğe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik alt boyutlarının ‘Orta’ düzeyde olduğu görülmüştür. Yapılan birçok çalışmada akademik öz-yeterliğin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Doruk ve Kaplan, 2012; Hacıömeroğlu ve Şahin-Taşkın, 2010; Turgut, 2013; Yenilmez, 2017).

Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının akademik not ortalama değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinde anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Akademik öz-yeterliklerin sosyal statü, bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler boyutunda anlamlı farklılaşma sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan birçok çalışmada akademik ortalama ile akademik öz-yeterliliği arasında olumlu yönde ilişki olduğu sonucuna ulaşan benzer çalışmalar vardır (Bandura, Barbaranelli, Caprara ve Pastorelli, 1996; Bandura, 1997; Landis, Altman ve Cavin, 2007; Pajares, 1996; Schunk, 1995; Schunk ve Pajares, 2002; Yağcı ve Aksoy, 2015; Yenilmez, 2017; Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007; Zimmerman, 1994). Birey derse karşı yüksek akademik öz-yeterlik inancına sahipse daha fazla strateji kullanır, öğrenmeyi gerçekleştirmek için çaba harcar. Bu da dersteki başarısını arttırır.

Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu anlamlı farklılık kadın sınıf öğretmeni adayları lehine olduğu tespit edilmiştir. Akademik öz-yeterlik ölçeğinin, bilişsel uygulamalar boyutu ve teknik beceriler boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu ancak sosyal statü boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir. Bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler boyutunda cinsiyet faktörüne bağlı olarak ortaya çıkan farklılaşmanın kadın sınıf öğretmeni adayları lehine olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmalarda kadınların erkeklere göre nispeten yüksek akademik öz-yeterliğe sahip olduğu sonucuna ulaşan birçok çalışma mevcuttur (Aslan, 2010; Blake ve Lesser, 2009; Çevik,

2011; Donmuş, Akpınar ve Eroğlu, 2017; Erden, 2005; Gökler ve Kiremit, 2010; Hamurcu, 2006; Schunk ve Pajares, 2002; Üredi ve Üredi, 2006; Yılmaz Çelik, 2013). Araştırma sonuçlarının kadınların lehine çıkmasında kadınlara yüklenen sosyal görevlerin değişmesi, kadınların iş hayatına girmesi ve çalışma sorumluluğuna daha fazla sahip olması, öğretmenlik mesleğini daha çok benimsemesi kadınların daha yüksek öz-yeterliğe sahip olduğunu gösterebilir.

Araştırmada, akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının okuduğu bölümden memnun olma durumu arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Sosyal statü, bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler boyutlarında da anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda okuduğu bölümden memnun durumu ile akademik öz-yeterlik arasında ilişki bulunmuştur (Derman, 2007; Donmuş, Akpınar ve Eroğlu, 2017). Bireyin yaptığı işi sevmesi onun başarılı olmasında bir etmen olarak görülebilir. Bu nedenle de bölmlerinden memnun olan öğrencilerin akademik öz-yeterlik düzeyleri yüksek olduğu düşünülebilir.

Öneriler

1. Geleceğimize yön verecek olan öğretmen adaylarının alan bilgisiyle birlikte her yönden çok iyi donanmış, yeni fikirlere ve gelişmelere açık bir yapısının olması gerekir. Bu görev ve sorumlulukları yerine getirebilmesi için öğretmen adaylarının yüksek öz-yeterlik inancına sahip olması beklenir. Bu yüzden öğretmen adayların akademik öz-yeterliğini artırıcı çalışmalara sıkça yer verilebilir.
2. Öğretmen adayların aldıkları eğitim ve öğretimde kendilerine olan akademik öz-yeterlik önemli bir faktör oluşturacağı için öğretmen yetiştirme programlarına akademik öz-yeterliğini geliştirecek uygulamalara yer verilebilir.
3. Bireyin eğitimde akademik öz-yeterlik önemli etkiye sahiptir. Eğitimin temelini oluşturan ilkökul kademesinde ileriki kademelerde akademik öz-yeterlik algısını geliştirici etkinliklere ve uygulamalara sıkça yer verilebilir.
4. Bu çalışmada Sınıf Öğretmeni Adaylarının akademik öz-yeterliklerini belirlenen değişkenler arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gelecekteki benzer çalışma farklı değişkenler üzerinde araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Ağırman, N. ve Ercoşkun, M. H. (2018). 1.-4. Sınıftaki sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterliklerinin üniversiteye giriş başarı sıralamaları açısından karşılaştırılması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(26), 477-498.
- Aslan, C. (2010). Türkçe eğitimi programlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik özyeterliklerine ilişkin görüşleri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(19), 87-115.

- Azar, A. (2010). Ortaöğretim fen bilimleri ve matematik öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inançları, *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 235–252.
- Bahar, H. H. (2019). Sınıf öğretmeni adaylarında akademik öz-yeterlik algısının akademik başarıya yordama gücü. *İlköğretim Online*, 18(1), 149-157.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara, G.V., & Pastorelli, C. (1996). Multifaceted impact of self-efficacy beliefs on academic functioning, *Child Development*, 67(3), 1206-1222.
- Bandura, A. (1997). *Self efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company.
- Blake, S. & Lesser, L. (2009). *Exploring the relationship with academic self-efficacy and middle school students' performance on a high-stakes mathematics test*. Proceedings of the Twenty Eighth Annual Meeting of the North American Chapter of the International Group for the Psychology of Mathematics Education, Mérida, Yucatán, México, November 9 – 12, 2006.
- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(18), 69-73.
- Çevik, D. B. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi özyeterlilik düzeylerinin incelenmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 145-168.
- Derman, A. (2007). *Kimya öğretmeni adaylarının öz yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü: Konya.
- Doğan, T. ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 157-168.
- Donmuş, V., Akpınar, B. ve Eroğlu, M. (2017). Öğretmen adaylarının akademik özyeterlilikleri ve mesleki kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(37), 1-13.
- Doruk, M. ve Kaplan, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının matematik öğretimine yönelik öz-yeterlilik inançlarının incelenmesi, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(7), 291-302.
- Ekici, G. (2012). Akademik öz-yeterlilik ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlilik ve güvenirlik çalışması, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 174-185.
- Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*, İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Fırat-Durdukoca, Ş. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik özyeterlilik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(1), 69-77.
- Oğuz, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlilik inançları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 15-28.
- Owen, S. & Froman, R. D. (1988). *Development of a academic self-efficacy scale*. Paper Presented at the Annual Meeting of The National Council on Measurement in The Education. New Orleans. LA.
- Hacıömeroğlu, G. ve Şahin-Taşkın, Ç. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının matematik öğretimi yeterlilik inançları, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 539-555.
- Hamurcu, H. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimine yönelik öz-yeterlilik inançları, *Eurasian Journal of Educational Research*, 24, 112-122.

- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*, (15. Baskı), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kiremit, H. Ö. (2006). *Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji ile ilgili öz-yeterlik inançlarının karşılaştırılması*, Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi: İzmir.
- Kiremit, H. Ö. ve Gökler, İ. (2010). Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji öğretimi ile ilgili öz-yeterlik inançlarının karşılaştırılması, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 41-54.
- Landis, B. D., Altman, J. D. & Cavin J. D. (2007). Underpinnings of academic success: Effective study skills use as a function of academic locus of control and self efficacy, *Psi Chi Journal of Undergraduate Research*, 12(3), 126-130.
- MEB (2014). Öğretmenlik alanları, atama ve ders okutma esasları. Ankara.
- Palavan, Ö. Ve Açar, D. (2016). Aday sınıf öğretmenlerinin akademik öz-yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim fakültesi Dergisi*, 6(1), 14-27.
- Pajares, F. (1996). Self-efficacy Beliefs in Academic Settings, *Review of Educational Research*, 66(4), 543-578.
- Saracaloğlu, A. S., Aldan-Karademir, Ç., Dursun, F., Altın, M. ve Üstündağ, N. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının öz-düzenleyici öğrenme becerilerinin, akademik öz-yeterlik, akademik control odağı ve akademik başarıları ile ilişkisi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(33), 379-402. doi: 10.7827/TurkishStudies.12705
- Schunk, D. H. (1995). Self-efficacy, motivation, and performance, *Journal of Applied Sport Psychology*, 7, 112-137. doi:10.1080/10413209508406961
- Schunk, D.H. & Pajares, F. (2002). *The development of academic self-efficacy*, In a. Wigfield, J.S. Eccles. Development and achievement motivation. California: Academic Press.
- Semerci, Ç., Semerci, N., Eliüşük, A. G., ve Kartal, S. E. (2012). Öğretmenlik mesleğinin gündemine ilişkin öğretmen görüşleri-Bartın ili örneği, *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 22-40.
- Solberg, V.S., O'Brien, K., Villareal, P., Kennel, R. & Davis, B. (1993). Self-efficacy and hispanic college student: Validation of the college self-efficacy instrument, *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 15(1), 80-95.
- Üredi, I. ve Üredi, L. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine, buldukları sınıflara ve başarı düzeylerine göre fen öğretimine ilişkin öz yeterlik inançlarının karşılaştırılması, *Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 98-110.
- Terzi, A. R. ve Tezci, E. (2007). Necatibey eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52(52), 593-614.
- Turgut, M. (2013). Academic self-efficacy beliefs of undergraduate mathematics education students, *Acta Didactica Napocensia*, 6(1), 33-40
- Yağcı, U. ve Aksoy, V. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlikleriyle öğretmenlik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 89-104.
- Yenilmez, K. (2017). Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ve matematik öğretimine yönelik öz-yeterliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 316-323.

- Yılmaz, M., Gürçay, D. ve Ekici, G. (2007). Akademik özyeterlik ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 33, 253-259.
- Yılmaz Çelik, D. (2013). *Üstün zekâlı olan ve olmayan öğrencilerin mükemmeliyetçilik ve akademik öz-yeterlikleri arasındaki ilişki*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zimmerman, B. J. (1994). *Dimensions of academic self-regulation: a conceptual framework for education*, D. Schunk, B. J. Zimmerman. (Der.). Self-regulation of learning and performance, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Zimmerman BJ. (1995). *Self-efficacy and educational development*, (A Bandura, Der.). Self-efficacy in changing societies. New York: Cambridge University Press.

The Investigation of the Academic Self-Efficacy of Pre-Service Primary School Teachers regarding Several Variables

EXTENDED SUMMARY

Primary school teachers have a very important role in educational institutions. Because the first education of the child starts in the family and then takes form in primary schools. A primary school teacher contributes to the development of the child as a whole in terms of cognitive, affective, psychomotor and social skills. In this regard, the teacher's planning and implementation of the educational activities effectively, the struggle to deal with the problems faced, critical thinking skills depends on the quality of teacher trainees (Doğan and Çoban, 2009; Terzi and Tezci, 2007). Self-efficacy beliefs of teacher trainees to realize these qualities is important. Bandura (1997) describes self-efficacy as an individual's confidence in their ability to perform certain tasks or to accomplish certain tasks. It is an individual's perception of whether he will achieve the desired level of success by planning and organizing the actions to achieve certain performance.

Determining and examining academic self-efficacy beliefs of primary school teachers contributes to understand, explain and develop their behaviors, the predictability of their efforts, their power to cope with problems and their success during their education process. Investigating the solutions to variables that adversely affect academic self-efficacy will contribute to increasing academic self-efficacy. From this point of view, the problem of this research is to reveal the academic self-efficacy level of the teacher trainees. Accordingly, the research problem is "Is there a significant difference in academic self-efficacy level of primary school teacher trainees in Turkey in terms of various variable?"

Based on the problem sentence, the aim of this study is to identify the level of academic self-efficacy of primary school teacher trainees. In this direction, it is aimed to find out whether there is a difference between academic self-efficacy and academic grade point average, gender, and satisfaction with their department of graduate education.

In this context, these sub-problems are tried to be answered in the study:

1. What is the academic self efficacy level of Pre-service primary school teacher?
2. Pre-service primary school teacher'
  - 2.1. Academic grade point average in terms of academic self-efficacy
  - 2.2. Gender in terms of academic self-efficacy
  - 2.3 Satisfaction with their department of graduate education in terms of academic self-efficacy

Survey model was used in this research study which aims to determine the academic self efficacy level of primary school teacher trainees. The population of the study was consisted of the 4th grade Primary School Teacher Trainees attending at Education Faculty, Primary School Teacher Education Department of state universities located in the regions determined according to Nomenclature of Territorial Units for Statistics (TSI). Simple random sampling was preferred as a sampling selection method. The participants consisted of 1298 primary school teacher trainees in 22 universities, 12 regions. In order to determine the academic self-efficacy of primary school teacher trainees, Academic Self-Efficacy Scale which was developed by Owen and Froman (1988) and adapted to Turkish by Ekici (2012) was used. The scale was a five-point likert with 33 items and 3 sub-dimensions. The Cronbach Alpha reliability coefficient of the academic self-efficacy scale was found to be .91. Descriptive analyzes (frequency, percentage, mean) were used to determine the academic self-efficacy of the primary school teacher trainees. In order to determine whether there was a significant difference between academic self-efficacy scores and gender, the t-test was used. One-way ANOVA was used to determine whether there was a significant difference between the academic self-efficacy score of the primary school teacher trainees and the academic grade point average, and the satisfaction level of their department of graduate education. In the one-way analysis of variance, Scheffe test was applied to determine the differentiation between the groups.

The findings of the research study indicated that the mean score of academic self efficacy of the primary school teacher trainees was 3.19. It was concluded that their academic self efficacy level was moderate. Many studies had the same results with this research study (Doruk and Kaplan, 2012; Hacıömeroğlu and şahin-Taşkın, 2010; Turgut, 2013; Yenilmez, 2017).

In the study, it was seen that there was a significant difference in academic self-efficacy of the primary school teacher trainees in terms of academic grade point average. Significant differences have been identified in the sub- dimension of academic self-efficacy namely social status, cognitive practices and technical skills. There are many studies that have concluded that there is a positive relationship between academic grade point average and academic self-efficacy. (Bandura, Barbaranelli, Caprara and Pastorelli, 1996; Bandura, 1997; Landis, Altman and Cavin, 2007; Pajares, 1996; Schunk, 1995; Schunk and Pajares, 2002; Yağcı and Aksoy, 2015; Yenilmez, 2017; Yılmaz, Gürcay and Ekici, 2007; Zimmerman, 1994).

In the study, a significant difference was found in academic self-efficacy of primary school teacher trainees in terms of gender. This significant difference was found to be in favor of females. There are many studies that conclude that females have relatively higher academic self-efficacy than males (Aslan, 2010; Blake and Lesser, 2009; Çevik, 2011; Donmuş, Akpınar and Eroğlu, 2017; Erden, 2005; Gökler and Kiremit, 2010; Hamurcu, 2006; Schunk and Pajares, 2002; Üredi and Üredi, 2006; Yılmaz Çelik, 2013).

It was also found that there was a significant difference between academic self-efficacy and satisfaction with the department of graduate education. Significant differences have been identified in the sub- dimension of academic self-efficacy namely social status, cognitive practices and technical skills. There are some research studies in line with these findings (Derman, 2007; Donmuş, Akpınar and Eroğlu, 2017).

According to the results of the research, some suggestions have been made within the framework of the literature and findings. The teacher trainees who will guide our future should be well equipped with subject matter knowledge and in all respects and open to new ideas and developments. They are expected to have high self-efficacy beliefs in order to fulfill these duties and responsibilities. Therefore, the studies that increase the academic self-efficacy of teacher trainees can be frequently carried out. As the academic self-efficacy of teacher trainees will be an important factor in the education and training of the teacher trainees, the practices which will improve their academic self-efficacy can be included in the teacher training programs.